

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/66/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7519200436
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2022:7519200436.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudkýň JUDr. Anny Slovinskej a JUDr. Olgy Mičietovej v spore žalobcu U. R., nar. XX.X.XXXX, bytom C., Ž. XX, zast. Mgr. Pavlom Kissom, advokátom, so sídlom Košice, Štúrova 20, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Bratislava, Štúrova 2, IČO: 00 166 481, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej pri výkone verejnej, o odvolaní žalovanej proti rozsudku 7C/7/2019-90 zo 16.12.2020 Okresného súdu Košice-okolie

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok vo výroku I. o povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu škody vo výške 430 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 15.1.2019 do zaplatenia a vo výroku II. o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.500 € do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

M e n í rozsudok vo výroku o povinnosti zaplatiť zo sumy 2.500 € úrok z omeškania vo výške 5 % ročne od 15.1.2019 tak, že rozsudok v tejto časti zamietá.

P r i z n á v a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi sumu 2.930 € a úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z tejto sumy od 15.1.2019 do zaplatenia všetko do 30 dní od právoplatnosti rozsudku (I.), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol a žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením.

2. Rozhodol takto o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal zaplatenia sumy 10.430 € s prísl. z titulu náhrady škody a nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorá mu bola spôsobená pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci Okresnou prokuratúrou Košice-okolie sp. zn. 2Pv 747/15/8806-29 z 3.12.2015, ktorým bola na neho podaná obžaloba, nakoľko jeho trestné stíhanie skončilo postúpením veci súdom na vybavenie priestupku z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo.

3. Súd po vykonaní dokazovania ustálil, že uznesením vyšetrovateľa odboru kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Košice - okolie z 22.9.2015 sp. zn. ČVS: ORP-545/1-VYS-KS-214 bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie za prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ s poukazom na § 138 písm. a/ Trestného zákona, proti ktorému žalobca podal sťažnosť z 28.9.2015, ktorá bola ako nedôvodná uznesením Krajskej prokuratúry Košice z 19.10.2015 sp. zn. 1/1KPt 815/15/8800-17 zamietnutá. Následne Okresná prokuratúra Košice-okolie podala dňa 7.12.2015 na žalobcu ako obvineného na Okresnom súde Košice-okolie obžalobu z 3.12.2015 sp. zn.

2Pv 747/15/8806-29 preto, že v okrese Košice-okolie v záhradkárskej lokalite pri obci Malá Ida dňa 29.6.2014 v poobedňajších hodinách, počas toho ako stál pri oplotení, svojim susedom B.. O. V. a B.. T. V. verbálne nadával a s palicou v ruke dlhou dva metre sa zahnal na B.. T. V., čím u poškodenej, aj vzhľadom na útoky z minulosti, ktoré sa neustále stupňujú a agresivitu, ktorá rastie, vzbudil obavu o svoj život a zdravie, ako aj o život a zdravie svojich blízkych, v dôsledku čoho týmto dňom zo strachu z uskutočnenia jeho vyhrážok, prestali svoju rekreačnú chatu užívať k účelu, na ktorý bola obstaraná, teda inému sa vyhrážal ťažkou ujmom na zdraví a inou ťažkou ujmom takým spôsobom, že to mohlo vzbudiť dôvodnú obavu a čin spáchal závažnejším spôsobom konania so zbraňou, čím spáchal prečin nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona s poukazom na ust. § 138 písm. a/ Trestného zákona. Okresný súd Košice-okolie uznesením z 29.1.2016 sp. zn. 3T/169/2015 podľa § 241 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku z dôvodov uvedených v § 214 ods. 1 Trestného poriadku postúpil Obvodnému úradu Košice-okolie, odboru všeobecnej vnútornej správy trestnú vec obvineného žalobcu obžalobou prokurátorky Okresnej prokuratúry Košice - okolie sp. zn. 2Pv 747/15/8806 z 3.12.2015 kvalifikovanú ako prečin nebezpečného vyhrážania, nakoľko uvedený skutok je potrebné prejednať ako priestupok, majúc za to, že vyhrážka obžalovaného svojou povahou a závažnosťou nenapĺňa objektívnu stránku prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko vyhrážanie sa obžalovaným neobsahuje ani vyhrážku smrťou ani ťažkou ujmom na zdraví príp. inou ťažkou ujmom. Krajský súd v Košiciach uznesením z 30.6.2016 sp. zn. 6To/21/2016-316 rozhodol o sťažnosti obvineného žalobcu a okresného prokurátora proti vyššie citovanému uzneseniu tak, že toto zrušil a okresnému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol. Uložil okresnému súdu nariadiť vo veci hlavné pojednávanie a v rámci kontradiktórneho procesu vykonať dokazovanie a následne vyhodnotiť vykonané dôkazy. Uznesením sp. zn. 3T 169/2015 zo 6.3.2017, právoplatným 22.2.2018, Okresný súd Košice-okolie aj svojím v poradí druhým rozhodnutím postúpil trestnú vec žalobcu Obvodnému úradu Košice-okolie, odboru všeobecnej vnútornej správy, nakoľko skutok je potrebné prejednať ako priestupok. Krajský súd v Košiciach uznesením z 22.2.2018 sp. zn. 6To/68/2017 zamietol sťažnosť prokurátora okresnej prokuratúry proti vyššie citovanému uzneseniu Okresného súdu Košice-okolie zo 6.3.2017 sp. zn. 3T/169/2015 o postúpení veci na prejednanie priestupku. Súd ďalej uviedol, že z trestného spisu Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 3T/169/2015, ktorého súčasťou je aj vyšetrovací spis ČVS: ORP-545/1-VYS-KS-214 zistil, že žalobca bol v trestnom konaní zastúpený na základe udelenej plnej moci z 19.9.2016 obhajcom advokátom M.. E. Č.. Obhajoba spočívala vo vykonaní nasledovných úkonov právnej služby: príprava a prevzatie právneho zastúpenia 19.9.2016, nahliadnutie do súdneho spisu 5.10.2016, obhajoba na hlavnom pojednávaní 13.10.2016 (8:30 - 11:00), 12.12.2016 (8:30 - 10:45), 30.1.2017 (8:30 - 10:30) a 6.3.2017 (10:00 - 11:25). Z platobných príkazov predložených žalobcom súd tiež zistil, že advokátovi M.. E. Č. uhradil titulom trov obhajoby v trestnom konaní 19.9.2016 sumu 125 €, 12.10.2016 sumu 125 €, 9.12.2016 sumu 60 €, 24.1.2017 sumu 60 € a 20.2.2017 sumu 60 €, spolu 430 €. Skutočnosť, že nešlo o prípad nutnej obhajoby je podľa názoru súdu irelevantná, nakoľko každý má právo zvoliť si zástupcu na zastupovanie v konaní, a z priebehu a výsledku trestného konania je zrejmé, že nešlo o neúčelne vynaložené trovy. Z priestupkového spisu Okresného úradu Košice-okolie, odboru všeobecnej vnútornej správy, Hroncova 13, Košice, sp. zn. OUKS OVVS-2019/005114 súd zistil, že konanie o priestupkoch proti občianskemu spolunažívaniu, ktorých sa mal dopustiť žalobca hore uvedeným skutkom z 29.6.2014, bolo zastavené rozhodnutím zo 16.5.2019, právoplatným 12.6.2019, z dôvodu, že spáchanie skutkov, o ktorých sa konalo, neboli obvinenému z priestupku preukázané. Z výpovedí žalobcu a svedkov uzavrel, že žalobca sa od podania obžaloby na súd až do skončenia veci na súde podroboval úkonom trestného konania, predkladal argumenty na svoju obhajobu, po celú dobu žil s vedomím trestného stíhania, čo s hrozbou trestu spôsobovalo u neho psychickú záťaž, pocit krivdy, sklamanie, nespravodlivosti, úzkosti. Okrem osobnostnej sféry bol žalobca poškodený aj vo sfére spoločenskej, keď sa znížil jeho kredit v okruhu jeho susedov záhradkárov, ktorí sa s ním prestali stýkať. Žalobca o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a vyplatenie sumy 10.430 € požiadal Generálnu prokuratúru SR písomne 2.10.2018, ktorá mu listom z 2.1.2019 oznámila, že nezistila zákonné podmienky pre uspokojenie jeho nároku uplatneného v žiadosti o predbežné prerokovanie nárokov na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a preto jeho žiadosť ako nedôvodnú odmieta.

4. Zistený skutkový stav súd právne podriadil pod ustanovenia § 1 písm. a/, § 3 ods. 1 písm. a/, ods. 2, § 4 ods. 1 písm. f/, § 5, § 6 ods. 1, 2, § 15 ods. 1, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1, 2, 3, 4, § 18 ods. 1, 3 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení rozhodnom pre právne posúdenie veci účinnom od 1.1.2013 do 28.2.2019 (ďalej aj „zákon č. 514/2003 Z.z.“ alebo „citovaný zákon“) a § 517 ods. 1, 2 Občianskeho

zákonníka. Odkazom na ustálenú judikatúru (rozsudky Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 54/2011, 4Cdo 183/2009) konštatoval, že z hľadiska uplatnenia práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím podľa § 6 ods. 1 prvá veta zákona č. 514/2003 Z. z. má rozhodnutie súdu o postúpení veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky, rovnaké dôsledky, ako zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia pre nezákonnosť príslušným orgánom. Zákon č. 514/2003 Z.z. zakladá objektívnu zodpovednosť štátu, bez ohľadu na zavinenie, ktorej sa nemôže zbaviť. Neposudzuje sa teda správnosť rozhodnutia jeho orgánu z hľadiska, či pri rozhodovaní porušil právnu povinnosť a škodu zaviniť. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Na základe toho súd vyvodil, že uznesenie o vznesení obvinenia a podanie obžaloby na žalobcu je potrebné považovať za nezákonné rozhodnutia, bez ohľadu na to, ako sa vec javila vyšetrovateľovi a prokurátorovi, keďže sa preukázalo, pričom súd uvedené konštatoval bezprostredne po podaní obžaloby už vo svojom prvom rozhodnutí, že skutok žalobcu nie je prečinom a vec postúpil na prejednanie skutku ako priestupku. Preto je štát povinný reparaovať žalobcovi následky spôsobené nezákonným rozhodnutím - obžalobou prokurátora a nahradiť mu vzniknutú škodu. Súd poukázal na skutočnosť, že žalobca v tomto konaní preukázal svoje právne zastúpenie advokátom v trestnom konaní vyvolanom obžalobou, účelnosť vynaložených trov obhajoby vo výške 430 € a tiež, že ich v tejto výške uhradil svojmu obhajcovi. Preto žalobcovi priznal nárok na náhradu škody vo výške uplatnených trov právneho zastúpenia v trestnom konaní za 6 úkonov právnej služby v sume 430 €. Pokiaľ ide o žalobcom uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v sume 10.000 €, na ktorú je potrebné hľadieť ako na súčasť širšie chápaného pojmu škoda, mal súd prvej inštancie za to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučiniením vzhľadom na intenzitu, trvanie a rozsah nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi, a preto mu priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 2.500 €, zohľadniac pritom dĺžku trestného konania, že žalobca v období od podania obžaloby na súd 7.12.2015 do jeho právoplatného skončenia 22.2.2018, žil s vedomím trestného stíhania, čo s hrozbou trestu spôsobovalo u neho psychickú záťaž a bral do úvahy poškodenie žalobcu aj vo sfére spoločenskej, keď sa znížil jeho kredit v okruhu jeho susedov záhradkárov, čoho negatívne následky pretrvávajú doposiaľ. Žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 2.500 €, považujú ju za primeranú zistenému skutkovému stavu, súd preto vyhovel. V prevyšujúcej časti nemajetkovej ujmy súd žalobu zamietol, čo odôvodnil tým, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy aj za nepriaznivé následky vzniknuté v jeho rodine, a to narušenie jeho vzťahu s manželkou, ktorý malo trestné konanie výrazne negatívne ovplyvniť, čo však vykonaným dokazovaním preukázané nebolo, nakoľko manželka žalobcu bola pri skutku, za ktorý bol žalobca trestne stíhaný, osobne prítomná, videla čo sa stalo a vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že manžel bol nevinný a celé to bolo vykonštruované. Pokiaľ sa manželka žalobcu v čase tohto trestného konania dozvedela o tom, že žalobca bol ešte pred uzavretím ich manželstva právoplatne odsúdený za znásilnenie, o čom dovtedy nemala vedomosť, z jej svedeckej výpovede bolo zistené, že túto informáciu dostala od p. V. (teda nie od orgánov činných v trestnom konaní ani z listín súvisiacich s trestným konaním) a manžel sa jej k tomu dovtedy nepriznal. Ak sa teda v dôsledku uvedeného zhoršili vzťahy medzi žalobcom a jeho manželkou, nestalo sa tak v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním žalobcu za prečin nebezpečného vyhrážania a uvedené nemôže byť odškodňované v rámci náhrady nemajetkovej ujmy. Z priznanej sumy súd zaviazal žalovanú zaplatiť aj úrok z omeškania. V tejto súvislosti uviedol, že žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR, konajúcu v mene štátu, o predbežné prerokovanie nároku listom z 2.10.2018. Generálna prokuratúra SR oznámila žalobcovi listom z 2.1.2019, že uplatnený nárok neuspokojí. Oznámenie GP SR bolo žalovanému prostredníctvom jeho zástupcu doručené 15.1.2019, ktorým dňom sa žalovaná dostala do omeškania s plnením. Preto ju súd zaviazal zaplatiť žalobcovi úrok z omeškania vo výške 5 % ročne z priznanej náhrady škody 2.930 € od 15.1.2019 do zaplatenia.

5. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP a priznal ich v plnom rozsahu žalobcovi ako v konaní úspešnej strane. V súvislosti s náhradou trov konania súd vychádzal zo skutočnosti, že nemajetková ujma sa z hľadiska rozhodovania o trovách konania vyznačuje určitými špecifikami. Pokiaľ majetkovú škodu možno vyčíslieť a objektivizovať, v prípade nemajetkovej ujmy náhrada slúži na primerané odškodnenie zásahu do objektívne nemerateľných hodnôt, a preto určenie jej výšky spočíva do určitej miery na úvahe súdu. Pokiaľ výška plnenia závisí aj na úvahe súdu, nevedia strany výsledok sporu ovplyvniť, a tak prípadné nevyhovenie žalobe v celom jej rozsahu nemožno považovať za čiastočný neúspech. Nepriznanie náhrady nemajetkovej ujmy v celej uplatnenej výške preto nepredstavuje čiastočný procesný neúspech žalobcu, a je dôvodné v rozhodnutí o trovách konania aplikovať ust. § 255 ods. 1 CSP s tým, že pri vyčíslení výšky náhrady sa za hodnotu sporu považuje výška priznaného plnenia. Skutočnosť, že súd nepriznal žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v rozsahu

7.500 € teda nemožno považovať za procesný neúspech žalobcu, a preto súd priznal žalobcovi voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy 2.930 €.

6. Rozsudok okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti napadla včas podaným odvolaním žalovaná z odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP argumentujúc, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktoré videla v tom, že súd rozhodoval o náhrade škody a nemajetkovej ujmy, avšak uvedená skutočnosť nie je zrejماً z výroku rozsudku, lebo v ňom nie je určené, v akej výške súd priznal náhradu škody a v akej náhradu nemajetkovej ujmy. Tým sa stal výrok nepreskúmateľným a nevykonateľným a súd vo veci rozhodol na základe nevykonateľného navrhovaného petitu žaloby, ktorý bol nepresný, neurčitý a nezrozumiteľný. Z odôvodnenia rozsudku je zrejmé, že súd rozhodol o priznaní nemajetkovej ujmy 2.500 €, ktorá je súčasťou sumy 2.930 € uvedenej v prvom výroku rozsudku. Pokiaľ ide o priznanie úroku z omeškania zo sumy 2.930 € tvrdila, že súd rozhodol v rozpore s platnou judikatúrou, podľa ktorej povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia a až po uplynutí takto určenej lehoty na plnenie sa dlžník dostáva do omeškania. Odkázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/15/1997 z 24.6.1998 a sp. zn. 6Cdo 185/2011 zo 14.3.2012 a argumentovala, že sa nemohla dostať do omeškania s celou súdom priznanou sumou. Pokiaľ ide o dôvodnosť priznania nároku na náhradu škody a nemajetkovej ujmy poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 201/2007 z 30.7.2008, z ktorého citovala a dôvodila, že najvyšší súd v ňom dospel k záveru, že orgány činné v trestnom konaní zákonným konaním v rámci trestného konania nemôžu neoprávnene zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby a tejto následne ani nemôže vzniknúť nárok na nemajetkovú ujmu, keďže nedošlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnosti. Nejde o neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vtedy, keď je proti nej v súlade so zákonnými podmienkami vznesené obvinenie z trestného činu a aj ďalšie úkony orgánov činných v trestnom konaní zasahujúce do práv tejto fyzickej osoby sú vykonávané v medziach zákona. Na tom sa nič nemení ani v prípade, ak by neskôr prípadne aj došlo k zastaveniu trestného stíhania voči tejto osobe alebo k jej prepusteniu z väzby alebo k oslobodeniu spod obžaloby. Pokiaľ orgány činné v trestnom konaní konajú v rámci trestného konania zákonne, nemôžu neoprávnene zasiahnuť do osobnosti fyzickej osoby a tejto nemôže následne vzniknúť nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, keďže nedošlo k neoprávnenému zásahu do jej osobnosti. Rozhodnutia, ktoré boli vydané v rámci prípravného konania, boli vydané po splnení všetkých zákonných predpokladov, zo strany orgánov prokuratúry nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu, ktorý by mal zakladať nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy. Súd nesprávne a nespravodlivo priznal žalobcovi aj nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žiadala, aby odvolací súd v prípade, že potvrdí rozsudok v napadnutých výrokoch, vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, za ktorú považuje procesný zástupca žalovanej otázku oprávnenosti konať v mene štátu s prihliadnutím na aplikáciu ust. § 4 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Navrhla rozsudok zmeniť tak, že odvolací súd žalobu zamietne v celom rozsahu alebo zruší a vráti vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že rozsudok súdu prvej inštancie je zákonný a správny, súd sa dostatočne vysporiadal s produkovanými dôkazmi a vec aj správne právne posúdil. Z odvolania nie je jasné, ktorý právny predpis mal súd nesprávne použiť alebo nesprávne interpretovať, pokiaľ má žalovaná za to, že súd dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu, keď z rozsudku jej nie je zrejماً, v akej výške priznáva náhradu škody a v akej výške náhradu nemajetkovej ujmy, čo vyplýva z odôvodnenia. Poukázal v tejto súvislosti na ustálenú súdnu prax, ktorá rozhoduje o dvoch peňažných nárokoch jedným výrokom, lebo je to tak účelné, hospodárne a aj logické. Z odôvodnenia rozsudku potom vyplýva, ako k výslednej sume súd dospel. Pokiaľ žalovaná argumentuje judikátom NS SR sp. zn. 3Cdo/201/2007, tento sa týka vznesenia obvinenia, nie obžaloby. Po skončení prípravného konania však zodpovednosť za výsledok preberá prokuratúra, keďže tá môže ale nemusí na základe výsledkov vyšetrovania podať obžalobu. Argumentoval, že judikatúra dospela k záveru, že v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby ide o špecifický prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Skutočnosť, že nedošlo k zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa začína trestné stíhanie na to nič nemení, lebo podstata nároku na náhradu škody sa v tomto prípade neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Ďalej uviedol, že pripustiť dovolanie z dôvodu, že ide o rozhodnutie po

právnej stránke zásadného významu je neprípustné, nemajúce oporu v platnom zákone. Navrhol, aby odvolací súd potvrdil rozsudok, prípadne ho zmenil, pokiaľ sa stotožní s argumentáciou žalovanej o úrokoch z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy.

8. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP), prejednal odvolanie žalovanej ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 až § 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 až § 358 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 a § 380 CSP a z hľadiska uplatneného odvolacieho dôvodu, s prihliadnutím na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok konania v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je čiastočne dôvodné.

9. Rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 24.2.2022 o 10.50 hod. v pojednávacej miestnosti č. dverí 202, 2. poschodie, pričom miesto a čas verejného vyhlásenia rozhodnutia boli zverejnené na úradnej tabuli Krajského súdu v Košiciach v zmysle ustanovenia § 219 ods. 1, 3 CSP, § 378 ods. 1 CSP a § 385 ods. 1 CSP a contrario.

10. Žalovaná uplatnila odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP t.j. rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

11. K odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ CSP odvolací súd uvádza, že právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, tzn. vyvodzuje zo skutkového zistenia aké práva a povinnosti majú strany sporu podľa príslušného právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnych predpisov ide, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, príp. ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

12. Po preskúmaní napadnutého rozsudku a predchádzajúceho procesného postupu súdu prvej inštancie v rozsahu odvolacích námietok žalovanej (§ 379 ods. 1, § 380 ods. 1, 2 CSP) odvolací súd dospel k záveru, že uplatnený odvolací dôvod v prejednávanej veci nie je preukázaný a rozhodnutie súdu prvej inštancie je pokiaľ ide o posúdenie samotnej náhrady škody a nemajetkovej ujmy vecne správne.

13. Odvolací súd sa stotožňuje so správnymi skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, že žalovaná je zodpovedná za skutočnú škodu a nemajetkovú ujmu, ktorá žalobcovi vznikla v priamej príčinnej súvislosti s vydaním nezákonného rozhodnutia orgánom verejnej moci Okresnou prokuratúrou Košice-okolie sp. zn. 2Pv 747/15/8806-29 z 3.12.2015, ktorým bola na neho podaná obžaloba, pretože jeho trestné stíhanie skončilo postúpením veci súdom na vybavenie priestupku z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo. Trestne stíhaný bol od podania obžaloby na súd t.j. 7.12.2015 do 22.2.2018, kedy súd vo veci právoplatne rozhodol a postúpil vec na prejednanie priestupku.

14. Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, alebo postúpenie veci podľa § 214 ods. 1 Trestného poriadku inému orgánu, ktorý prejednáva priestupky, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov). Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí a zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle cit. ustanovenia § 6 ods. 1 prvá veta uvedeného zákona je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, teda z doslovného gramatického výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematicky a teleologicky. Z hľadiska systematického výkladu objasňujúceho obsah právnej normy vo vzájomných súvislostiach s inými právnymi normami možno dospieť k záveru, že pokiaľ cit. ustanovenie § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. je umiestnené vo štvrtej časti označenej ako spoločné ustanovenia, prichádza do úvahy jeho praktické uplatnenie aj v prípade zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktorej podmienky

upravuje § 6 tohto zákona. Z hľadiska teleologického výkladu vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale splnenie tejto podmienky treba vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, resp. postúpenie veci na prejednanie priestupku, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia o zastavení trestného stíhania sa trestné konanie končí, to znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia. Zastavenie trestného stíhania znamená, že výsledky trestného (prípravného) konania ukazujú, že nejde o trestný čin, zároveň znamená, že podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o začatí trestného stíhania o vznesení obvinenia (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4M Cdo 15/2009).

15. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je teda špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi (fyzickej osobe), bola odčinená. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonosti) začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené oslobodením spod obžaloby, prípadne zastavením trestného stíhania, je treba hľadať nielen v ustanovení čl. 36 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 Ústavy, teda v princípoch materiálneho právneho štátu, ktorý musí niesť zodpovednosť za nezákonné konanie svojich orgánov, či za konanie, ktorým štátne orgány alebo orgány verejnej moci priamo zasahujú do základných práv jednotlivca. Na jednej strane je isto povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, pokiaľ sa neskôr ukáže nielen ako nezákonný, ale tiež v prípade, keď je trestné konanie samo zastavené, alebo ak bol obžalovaný spod obžaloby oslobodený.

16. V prejednávanej veci súd prvej inštancie správne aplikoval na daný prípad ust. § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a správne posúdil zodpovednosť štátu ako zodpovednosť za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Správne interpretoval uvedené ustanovenie v otázke, že zastavenie trestného stíhania z dôvodu, že k trestnému činu nedošlo má rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť.

17. Je pravdou, že nie každé uznesenie o vznesení obvinenia možno považovať automaticky za nezákonné potom, čo nedošlo k odsúdeniu obvineného, ale v takom prípade je potrebné prihliadnúť na okolnosti, pre ktoré nedošlo k odsúdeniu obvineného. Zastavenie trestného stíhania nemá rovnaký význam ako zrušenie, či zmena uznesenia pre nezákonnosť, a preto nevzniká ani právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia za predpokladu, ak si obvinený vznesenie obvinenia zaviniť sám alebo bol spod obžaloby oslobodený, alebo proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené iba preto, že nie je za spáchaný trestný čin trestne zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný. O takýto prípad sa však v posudzovanej veci nejedná, nakoľko súd dospel k záveru, že vec treba postúpiť na prejednanie priestupku, nakoľko nedošlo konaním žalobcu k naplneniu objektívnej stránky prečinu nebezpečného vyhrážania podľa § 360 ods. 1 Trestného zákona.

18. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol čoho sa žalobca domáhal, aké bolo procesné stanovisko žalovanej k žalobe; z ich tvrdení a argumentácie vyseletoval podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty a vo vzťahu k rozhodujúcim sporným skutočnostiam ozrejmil, aké zistenia vyplynuli z toho - ktorého z vykonaných dôkazov. Zistené skutočnosti následne zrozumiteľne a v súlade so zásadami formálnej logiky premietol do rozhodujúcich skutkových záverov a z nich právnymi úvahami zdôvodnil výber právnych noriem, ktoré aplikoval, a tiež aj konkrétne následky, ktoré z nich za daného skutkového stavu vyvodil. Súd prvej inštancie teda správne zistil skutkový stav a odvolací súd sa stotožňuje s jeho záverom, že každé trestné stíhanie predstavuje vážny zásah do osobnej slobody

jednotlivca, ktoré vyvoláva negatívne dopady na jeho osobný život a životný osud, pretože samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každú osobu a stresujúcim životným faktorom. Už samotné trestné stíhanie trvajúce skoro 2,5 roka výrazne negatívne zasiahlo do súkromného a osobného života žalobcu, jeho rodiny, do jej cti a dobrej povesti ako aj dôstojnosti, a to tým skôr, ak išlo o obvinenie nepravdivé, čo je potvrdené právoplatným rozhodnutím o postúpení veci na prejednanie priestupku. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, ktoré bolo realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, je spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemateriálnej ujmy vo sfére osobnostných práv.

19. Odvolací súd v tejto súvislosti dáva do pozornosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 27. januára 2017 sp. zn. ÚS 754/2016-42 podľa ktorého vedenie trestného stíhania na základe nezákonného uznesenia o jeho začatí bez ohľadu na to, či bolo vydané za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. alebo za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z., odôvodňuje s ohľadom najmä na čl. 46 ods. 3 ústavy a čl. 36 ods. 3 listiny právo na náhradu nemajetkovej ujmy takto stíhanej osoby, pokiaľ jej táto v príčinnej súvislosti s vedením trestného stíhania vznikla. Ústavný súd preto konštatoval, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne), je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe, a to aj v prípade, ak bolo trestné stíhanie začaté už za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (t. j. pred 1. júlom 2004).

20. Podľa ust. § 13 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

21. Citované ustanovenie zákona, predstavujúce právny rámec pre priznanie zadosťučinenia za nemajetkovú ujmu, spôsobenú zásahom do práv na ochranu osobnosti fyzickej osoby je normou s relatívne neurčitou hypotézou. Hypotéza v tejto norme teda nie je stanovená priamo, ale je prenechané na súd, aby ju podľa svojej úvahy v každom jednotlivom prípade sám zo širokého a vopred neobmedzeného okruhu okolností vymedzil. Podmienkou vzniku nároku na súdnu ochranu osobnosti podľa citovaných ustanovení zákona, je mimo protiprávneho zásahu, objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu, tiež narušenie osobnostnej sféry v príčinnej súvislosti s týmto neoprávneným zásahom. Platná právna úprava i aplikačná prax súdov je pritom založená na tzv. monistickom ponímaní jednotného všeobecného práva osobnostného, kedy nie je vyžadované, aby dotknutá osoba špecifikovala, ktorý z konkrétnych osobnostných statkov bol zasiahnutý. Ani Európsky súd pre ľudské práva nepovažuje za nutné jednoznačne od seba oddeliť jednotlivé zložky osobnostných práv. Pri posudzovaní nárokov na zadosťučinenie za nemajetkovú ujmu treba mať na zreteli, že vznik nemajetkovej ujmy spravidla nemožno dokazovať, pretože prakticky ide o stav mysli poškodenej osoby. Ide o utrpenie na tých nehmotných hodnotách, ktoré sa dotýkajú morálnej integrity poškodenej osoby - predovšetkým na dôstojnosti, cti, dobrej povesti, ale aj na iných hodnotách, ktoré sa spravidla premietajú vo vnútornom živote človeka; napríklad tiež na osobnej slobode, súkromí, rodinnom živote a pod. (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3731/2011 z 27.6.2012). Nemajetková ujma je teda kategóriou čisto subjektívnou, ktorú je možné preukázať iba so značnými obtiažami, a preto vo svojej podstate súd neposudzuje formu a rozsah odškodnenia podľa toho ako sa poškodený cítil, ale či mal vzhľadom na všetky okolnosti dôvod cítiť sa byť na nehmotných hodnotách poškodený. Ide o psychickú kategóriu, ktorej hĺbka a rozsah sú ako rozhodné skutočnosti náročne preukázateľné. Aj preto by tiež bolo nadbytočné zisťovať ich prostredníctvom výsluchu účastníka (por. napr. uznesenie NS ČR sp. zn. 30 Cdo 3007/2010 z 31.8.2011). Tieto úvahy v konečnom dôsledku v právnej praxi vyústili do záveru, že vznik nemajetkovej ujmy nie je potrebné dokazovať v situáciách, kedy je zjavné, že by rovnakú ujmu utrpela akákoľvek osoba, ktorá by bola danou skutočnosťou postihnutá a šlo by teda o notoriu, ktorú dokazovať netreba (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2555/2010 zo dňa 15.3.2012). Vlastný zásah do osobnostných práv je potrebné hodnotiť vždy objektívne s prihliadnutím na konkrétnu situáciu, za ktorej k neoprávnenému zásahu došlo (tzv. konkrétne uplatnenie objektívneho kritéria), ako i na osobu postihnutej fyzickej osoby (tzv. diferencované uplatnenie objektívneho kritéria). Uplatnenie konkrétneho a diferencovaného objektívneho hodnotenia znamená, že o zásah do osobnosti fyzickej

osoby v značnej miere pôjde len tam, kde za konkrétnej situácie, za ktorej k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, ako i s prihliadnutím na dotknutú osobu, je možné spoľahlivo vyvodiť, že by vzniknutú nemajetkovú ujmu vzhľadom na intenzitu a trvanie nepriaznivého následku, počítavala ako závažnú spravidla každá fyzická osoba nachádzajúca sa na mieste a v postavení postihnutej osoby (rozsudok NS ČR z 27.10.2012, sp. zn. 30 Cdo 83/2011). Pri uplatnení týchto prístupov pri posudzovaní povahy a intenzity dopadu neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti sa vo vzťahu k objektívnej spôsobilosti trestného stíhania zasiať právo na ochranu osobnosti obvineného v aplikačnej praxi ustálilo, že každé trestné stíhanie negatívne ovplyvňuje spoločenský, pracovný a osobný život stíhaného a je spôsobilé bez ďalšieho vyvolať vznik nemajetkovej ujmy (por. napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 125/2019 z 27. augusta 2019). Obdobne i ústavný súd v tejto spojitosti vo svojom náleze sp. zn. III. ÚS 754/2016 z 24. januára 2017 formuloval záver, že „...priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za vedenie trestného stíhania, ktoré sa právoplatne skončilo inak než odsúdením (a to aj v prípade, ak nebolo realizované väzobne) je ústavne akceptovateľným a ústavou predpokladaným spôsobom poskytnutia satisfakcie takto stíhanej osobe...“ V úvahách ohľadne výšky odškodnenia nemajetkovej ujmy je samozrejme potrebné vychádzať z náležite zisteného skutkového stavu, pokiaľ ide o kritériá na ktoré je potrebné prihliadať podľa zákona (§ 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.). Akokoľvek do hĺbky sa však tieto parametre odkrývajú, sami o sebe neposkytujú objektívny obraz o primeranej výške odškodnenia, nakoľko jednak nie sú exaktné merateľné a jednak medzi nimi a nemajetkovou ujmu nie je matematicky vyjadriteľná kvantitatívna súvislosť. Podľa názoru odvolacieho súdu preto tieto kritériá, rovnako ako aj iné skutočnosti ovplyvňujúce závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, v myšlienkovom procese pri stanovení primeranej výšky odškodnenia majú význam predovšetkým pri porovnaní s obvykle prisudzovanou výškou peňažných náhrad v obdobných prípadoch, ktoré je v sudcovskej úvahe obvykle jediným transparentným a objektívne preskúmateľným momentom. V právnej praxi sa tak ustálilo, že odškodnenie by sa nemalo bez zjavných a podstatných skutkových odlišností konkrétneho prípadu zásadne odchyľovať od zadosťučinenia priznaného v skutkovo obdobných prípadoch (por. napr. rozsudok NS ČR sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27.6.2012). Vzájomnou konzistentnosťou s už judikovanými vecami sa zároveň naplňa tiež požiadavka jednotného posudzovania porovnateľných prípadov, vyplývajúca z ústavne chránenej rovnosti pred zákonom a právnej istoty, zahŕňajúca v sebe tiež potrebu náležitého odôvodnenia výraznejších odchýlok od riešení v typovej judikatúre. Napokon je potrebné mať tiež na zreteli, že podľa dá sa povedať medzičasom už ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu SR (por. napr. jeho rozhodnutia 6 MCdo 15/2012 a 6 Cdo 38/2019), pri určení výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné „aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z. z. v zmysle ktorého v prípade trestným činom (úmyselným násilným - pozn. odv. súdu) bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy.

22. Odvolací súd v súvislosti s výškou priznanej nemajetkovej ujmy odkazuje aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/19/2018 z 24.7.2018, ktorý v dôvodoch svojho uznesenia okrem iného uviedol: „Najvyšší súd v rozhodnutí z 31. mája 2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 13/2009, pri riešení otázky odškodnenia väzby vyslovil záver, podľa ktorého nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zákon č. 58/1969 Zb.“). Najvyšší súd zdôraznil, že ustanovenie čl. 5 ods. 5 Dohovoru obsahuje tzv. neurčitý právny pojem, ktorý vyžaduje jeho aplikáciu na konkrétne skutkové okolnosti prípadu. Neurčité právne pojmy v žiadnom prípade nie sú ustanoveniami, ktoré by súdu umožňovali ľubovôľu, alebo ktoré by umožňovali súdu absolútne neobmedzenú úvahu. Ich aplikáciu a výklad je súd povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejedávanej veci obdobných veciach (najvyšší súd v tomto rozhodnutí poukázal na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike). V rozhodnutí z 27. apríla 2006 sp. zn. 4 Cdo 171/2005 najvyšší súd konštatoval, že i keď je výška zadosťučinenia v peniazoch predmetom úvahy súdu, jeho úvaha sa musí opierať o celkom konkrétne a preskúmateľné hľadiská. Uplatnenie voľnej úvahy sa tak nesmie stať nepreskúmateľnou ľubovôľou súdu, vymykajúcou sa akejkolvek kontrole. Nemožno priznávať neprimerané či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch

viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv zaručených Ústavou Slovenskej republiky mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví či dokonca živote) bagatelizovať. Danou problematikou sa najvyšší súd zaoberal aj v rozhodnutí z 31. júla 2012 sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v ktorom dospel k záveru, že súd je povinný vo svojom rozhodnutí zdôvodniť a vyrovnáť sa s relevantnými argumentmi účastníka o neprimeranosti odškodnenia aj s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach; v tomto rozhodnutí dovolací súd poukázal na nález ústavného súdu zo 6. decembra 2006 sp. zn. III. ÚS 147/06 a tiež na rozsudok ESLP zo 17. júla 2012 v prípade Winkler proti Slovenskej republike. Najvyšší súd v rozhodnutí z 30. septembra 2013 sp. zn. 6 MCdo 15/2012 dospel k záveru, podľa ktorého určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy nie je záležitosťou voľnej úvahy, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu; jej základom je zistenie skutkových okolností, ktoré súdu umožnia úvahu na určitom kvalitatívnom posúdení základných súvislostí. Treba, aby súdy v súvislosti s tým vzali do úvahy aj iné hmotnoprávne predpisy upravujúce odškodnenie, napríklad zákon č. 215/2006 Z.z. v zmysle ktorého v prípade, že trestným činom bola spôsobená smrť, má poškodený nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiatnásobku minimálnej mzdy; pri trestnom čine znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania za spôsobenú morálnu škodu stanovuje limit odškodnenia vo výške desaťnásobku minimálnej mzdy. Súd sa musí zaoberať napríklad aj otázkami, v čom je nemajetková ujma žalobcu v jeho spoločenskom, pracovnom, rodinnom živote spôsobená nezákonným rozhodnutím väčšia, v porovnaní so smrteľným následkom trestného činu, respektíve s morálnou škodou spôsobenou trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania. Vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu sa týkali sporov, v ktorých išlo o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. Tento zákon neupravoval náhradu (a teda ani jej výšku) nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátu. K záveru o možnosti priznať túto náhradu v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. dospela prax všeobecných súdov Slovenskej republiky až v súvislosti s právnymi názormi najvyššieho súdu obsiahnutými v judikáte R 13/2009. V danom prípade žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý na rozdiel od zákona č. 58/1969 Zb. upravuje možnosť priznať aj túto náhradu. Zákon č. 514/2003 Z.z. bol od svojho vydania viackrát novelizovaný. Výšky náhrady nemajetkovej ujmy sa týkala novela vykonaná zákonom č. 517/2008 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 517/2008 Z.z.“) účinným od 1. januára 2009 a ďalej zákonom č. 412/2012 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 412/2012 Z.z.“) účinným od 1. januára 2013. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. sa výška nemajetkovej ujmy určuje s prihliadnutím najmä na a/ osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b/ závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d/ závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 517/2008 Z.z. bol stanovený minimálny limit výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami uvedenými v § 7 a 8 tohto zákona (tak, že jej výška je najmenej jedna tridsatina priemernej nominálnej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za predchádzajúci kalendárny rok, a to za každý, aj začatý deň pozbavenia osobnej slobody). V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení zákona č. 412/2012 Z.z. výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa § 17 ods. 2 tohto zákona nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (pričom osobitným predpisom sa tu podľa poznámky pod čiarou rozumie zákon č. 215/2006 Z.z.). Zákonom č. 412/2012 Z.z. bol teda stanovený maximálny limit výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Na záveroch najvyššieho súdu o povinnosti všeobecného súdu určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím po zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, ako aj judikatúry ústavného súdu a ESLP, ku ktorým dospel najvyšší súd skôr už v rozhodnutiach, v ktorých bol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb., nezmenili neskôr nič ani zákon č. 517/2008 Z.z., ani zákon č. 412/2012 Z.z. Určenie maximálnej hranice náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím v zmysle zákona č. 412/2012 Z.z. tak, aby priznaná náhrada nebola vyššia ako náhrada za ujmu, ktorú utrpeli obeť trestných činov, je pokračovaním v už nastolenom trende legislatívnych úprav pod vplyvom rozhodnutí ESLP“. Dovolací súd v tomto rozhodnutí tiež uviedol, že pokiaľ odvolací súd pri úvahách o určení primeranej výšky náhrady nemajetkovej ujmy neprihliadol na závery najvyššieho súdu o potrebe určiť primeranú výšku náhrady spôsobenej nezákonným rozhodnutím

po náležitom zohľadnení iných právnych predpisov slovenského právneho poriadku upravujúcich odškodnenie, odklonil sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu a rozhodol nesprávne.

23. Aj keď zákon č. 514/2003 Z.z. neuvádza žiadnu metodiku výpočtu ani bodové ohodnotenie, na základe ktorého by sa výška priznávanej náhrady súdom určila, je treba určiť túto výšku na základe zákona podľa voľnej úvahy, ktorá však musí byť odôvodnená, musí mať svoje základy v zistenom skutkovom stave, musí sa riadiť úvahou rešpektujúcou vyššie uvedené skutočnosti a určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Výška nemajetkovej ujmy by mala korešpondovať aj so životnou úrovňou obyvateľstva ako aj s čiastkami, ktoré sú v tom ktorom štáte vyplácané ako odškodnenie z titulu rôznej ujmy (názor vyslovený Európskym súdom pre ľudské práva). Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie konzistentne s uvedenými východiskami zohľadnil všetky okolnosti, za ktorých bolo proti žalobcovi vznesené obvinenie, podaná obžaloba, správne vyšiel z toho, že objektívne vzaté trestné stíhanie vždy negatívne ovplyvňuje osobný, pracovný i spoločenský život obvineného, bez toho, aby táto skutočnosť musela byť konfrontovaná s dôkazmi a napokon všetky tieto skutočnosti zohľadnil pri priznaní náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi.

24. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom nepochybil, keď žalobcovi náhradu škody pozostávajúcej z výdavkov za právne zastúpenie (430 €) a náhradu nemajetkovej ujmy (2.500 €) priznal spolu v jednej sume, jedným výrokom, pretože z odôvodnenia rozsudku jasne a zrozumiteľne vyplýva, z akého titulu bola ktorá suma žalobcovi priznaná. Nedošlo z tohto dôvodu k žalovanou namietanému nesprávnemu právnenému posúdeniu veci. Rozsudok je aj v napadnutom vyhovujúcom výroku, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade škody vo výške 430 € z titulu trov obhajoby, vecne správny.

25. Vecne nesprávne však rozhodol súd prvej inštancie v časti úrokov z omeškania z priznanej náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaná v odvolaní správne právne argumentovala, že podľa ustálenej súdnej praxe povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia. Konzistentne s judikatórnymi výstupmi Najvyššieho súdu SR (napr. sp. zn. 7Cdo/100/2017, 7M Cdo 16/2011, 6Cdo 185/2011, 1 Cdo 15/1997) má aj odvolací súd za to, že rozhodnutie o povinnosti zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch má konštitutívne účinky, a preto sa pred uplynutím paričnej lehoty určenej súdnym rozhodnutím žalovaná nemohla dostať do omeškania. Z tohto dôvodu, nakoľko procesné podmienky konania boli v tomto prípade splnené, nesprávnosť rozhodnutia o úrokoch z omeškania spočívala vo svojej podstate len na právnej vade, odvolací súd pristúpil v súlade s ust. § 388 CSP k zmene vecne nesprávneho rozhodnutia o úrokoch z omeškania tak, že v tejto časti žalobu zamietol.

26. V prejednávanom spore o náhradu škody bol žalobca plne úspešný, preto mu patrí aj plná náhrada trov v tejto časti. V časti náhrady nemajetkovej ujmy rozsah úspechu žalobcu závisel od úvahy súdu, nakoľko súd na základe vlastnej úvahy stanovil rozsah nemajetkovej ujmy, čím bola v konečnom dôsledku znížená suma priznaná žalobcovi. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy v zmysle § 255 ods.1 CSP je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma, čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku. O výške trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods.2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy 2.930 € (nie sumy žalovanej). V podrobnostiach odvolací súd odkazuje na dôvody súdu prvej inštancie, s ktorými sa v plnom rozsahu stotožňuje.

27. Podľa ust. § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

28. Podľa ust. § 255 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Žalobca mal v odvolacom konaní nepatrný neúspech v časti úrokov z omeškania z náhrady nemajetkovej ujmy, preto mu odvolací súd priznal plnú náhradu trov odvolacieho konania.

29. K žiadosti žalovanej, aby odvolací súd vyslovil vo výroku svojho prípadného potvrdzujúceho rozsudku prípustnosť dovolania, keď za otázku zásadného významu procesný zástupca žalovanej považuje

otázku oprávnenosti konať v mene štátu s prihliadnutím na aplikáciu ust. § 4 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. odvolací súd dáva do pozornosti žalovanej, že podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Pokiaľ žalovaná má za to, že táto otázka doposiaľ riešená v rozhodovacej praxi nebola, nič jej nebráni podať vo veci dovolanie za splnenia zákonných podmienok, ktoré sú uvedené v poučení tohto rozhodnutia. Odvolací súd len na margo uvádza, že otázka oprávnenosti konať v mene štátu bola riešená vo viacerých rozhodnutiach vyšších súdnych inštancií, je ustálená a v súčasnosti nespôsobuje ťažkosti alebo rozpory pri označovaní, kto a v akých prípadoch je oprávnený konať za štát (napr. sp. zn. 3Cdo/194/2010, sp. zn. 7Cdo/500/2014, sp. zn. 7Cdo/87/2012, sp. zn. 8Cdo/289/2014 a ďalšie).

30. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa

predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP). V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného odvolania (§ 435 CSP).